

בלבבי

משכן אבנה

שְׁוִיתִי ה' לְנֶגְדִי תָמִיד

שיעורי בקול הלשון ♦ בלבביפדיה עבודת ה' "בשר" #41844056 ♦ בלבביפדיה מחשבה "דאג" #41935375

עקב

בפרשת (דברים ט, יז) נאמר: "ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי ואשרם לעיניכם". לכאורה מרומז שבנוסף למהלך תחתון של שבירת הלוחות, יש כאן מימד נוסף של עליה, כאמור ואשליכם מעל שתי ידי (אותיות פורחות, הוראת תשובה עילאה לכלל וכו'), ויאיל הרב לשפוך אור על הסוגיה.

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתיב (שמות לב, יט) "וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיַּחַר אֶף מִלְּשָׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדָיו אֶת הַלֶּחֶת וַיִּשְׂבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר". ומאידך כתיב (דברים ט, טו) "וַאֲפֹן וַאֲרָד מִן הָהָר וְהָהָר בְּעֵר בָּאֵשׁ וּשְׁנֵי לוחות הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָיו", ועוד (שם, שם, יז) וַאֲתַפֵּשׁ בְּשְׁנֵי הַלֶּחֶת וְאֶשְׁלֶכֶם מִעַל שְׁתֵּי יָדָיו וְאֶשְׂבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם". ובלוחות שניים כתיב (דברים י, ג) "וּשְׁנֵי הַלֶּחֶת בְּיָדֵי". וכתב האלשיך (על אתר), שלוחות ראשונים היו קלים ופרחו מעל ידיו לרוב רוחניותם, עיי"ש מתיקות דבריו. ועיין מהר"ל (דרך חיים, אבות פ"א, מ"ב). שהלוחות הם שורש הידיים, וזהו "מַעַל שְׁתֵּי יָדָיו", והיינו שהלוחות הם שורש הידיים, עיי"ש ודו"ק. ועיין ליקוטי הלכות (או"ח הלכות נטילת ידיים, הלכה ג').

ודרשו חז"ל (פסחים פז ע"ב) וכן ביונתן בן עוזיאל, וַאֲשְׂבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם, שראו בעיניהם שאותיות פורחות באויר. אולם במדרש (שמו"ר צז, א) דרשו מפסוק הקודם "וַאֲרָא וְהָיָה חֶטְאָתָם לָהּ", שראה משה שהאותיות פרחו, ולכן שבר הלוחות, כי כבר לא היה בהם כתב. וכבר כתבו בראשונים כמה טעמים איך הותר למשה לשבור הלוחות, עיין רש"י (שמות לב, יט), רס"ג (שם), רשב"ם (שם, רמב"ן (שם, פסוק יט), ותוס' (שבת פז ע"א, ד"ה ומה פסח). ולהנ"ל יש טעם נוסף ההיתר לשברם, כי כבר פקעה קדושתם, כי נסתלק מהם האותיות. ועיין שפתי צדיק (על אתר). ושורש קלקול זה במלחמת עמלק ששם כתיב "וידי משה כבדים וגו'", שרפו ידיהם דייקא מן התורה.

אולם בירושלמי (תענית פ"ד, ה"ב) אמרו ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, הלוחות היו אורכן ששה טפחים ורחבן שלשה, והיה משה תפוס בטפחיים, והקב"ה בטפחיים, וטפחיים רווח באמצע. כיוון שעשו ישראל אותו למשה, ביקש הקב"ה לחוטפן מידו של משה, וגברה ידו של משה וחטפן, הוא שהכתוב משבח בסוף ואומר (דברים לד, יב) "ולכל היד החזקה". וי"א שלשה על ידיו דגברת על ימינא. ולפירוש זה הפירוש, "ושני לוחות הברית על שתי ידי", והיינו ד' טפחים שהיו מעל ידיו של משה כי אחז רק ב' טפחים כנ"ל. וזש"כ "ואתפס בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי", והיינו שתפס החלק שהיה מעל ידו ואשליכם, והבן. ועיין חת"ס (תורת משה, דברים י, א).

עוד אמרו בירושלמי (שם), ר' יוחנן בשם יוסה בר אבבי, "הלוחות" היו מבקשין לפרוח, והיה משה תופשן, דכתיב "ואתפוס בשני הלוחות". ולפ"ז "ואתפס מעל ידי", היינו כי הלוחות עצמם פרחו מעל ידיו והיה משה חוטפן. ועיין (שם) שיש שיטה כהבבלי, שהכתב עצמו פרח, והלוחות היו משאוי מ' סאה (וזהו השורש שהתורה מטהרת כמקוה) והכתב היה סובלן, כיוון שפרח הכתב, כבדו ידיו של משה ונפלו ונשתברו, עיי"ש.

וביאור נוסף מצינו במלבי"ם (שמות יג, ט) על הפסוק של תפילין של יד, שכתב בהו "על ירך", וז"ל, אמר על ירך, שהוא מקום המעלה והתפוח שם, וגם שהוא על היד, ר"ל למעלה מן הפרק התחתון, כמ"ש "ושני לוחות הברית על שתי ידי", אמר המלך נשען על ידו, שהוא מקום הזרוע הסמוך לקובדו, וקודם אל תפילין שבראש שהוא בגובה הראש, עכ"ל. לפ"ז משה החזיק את הלוחות לא בכפות ידיו אלא במקום הנחת תפילין דייקא. וקרוב לכך כתב בהעמק דבר (דברים ט, טו) וז"ל, פירש שהיו על שתי ידי, לא כמו שאנו אוחזים בס"ת, אלא היו מונחים על שתי ידי, עכ"ל. ובמשך חכמה (דברים י, ג) וז"ל, ושני הלוחות בידך (לגבי לוחות שניים) ולעיל (ט, טו) כתוב "ושני לוחות על שתי ידי וגו'", ואשליכם מעל שתי ידי, כמבואר במד"ר (ילקוט תשא, שצג) שהכבידו על ידיו, לכך כתיב "על ידי", עכ"ל. וביאור נוסף, עיין עץ חיים (שער לח, פ"ו, מ"ת).

תוכן הגיליון

נקודה מתוך הפרשה • עקב עמוד א'
ליקוטים • עקב עמוד ב'
שו"ת • עקב עמוד ו'
שולחן ערוך סימן טו סעיף א' עמוד ז'
עץ חיים עם ביאור בלבבי - שער פרצופי ז'ו"ן דרשה ב' עמוד ח'
עץ חיים עם פירושים על התורה - ועל העבודה עמוד יא'

צורת אדם בנושא

עין - הגוונים שבעין!
יום שלישי ט' אלול
רח' הרב בלוי 33
ירושלים

בלבביפדיה עבודת ה'

יתקיים כל יום חמישי
רח' הרב בלוי 33
ירושלים 20:30

בלבביפדיה מחשבה

יתקיים כל יום רביעי
רח' קדמון 4 חולון 20:30

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל החומר
[זולת מדורי הליקוטים והשו"ת]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
books2270@gmail.com
USA 718-871-8652

והיה עקב תשמעון ... והרבך וברך פרי בטןך ... ושמר ה' לך וכו' אשר נשבע לאבותיך

זוכה 'והרבך וברך פרי בטןך וכו' כל בחינת עקב, היא סוף של עולם, וראש והמשך לעולם שאחריו. ואם שומר זה, ממילא זוכה להמשך. והבן.

ולכך אמר 'ושמר ה' לך וכו' אשר נשבע לאבותיך, לאבותיך דיקא, שעי"ז יש המשך לאבות. (תורת הרמז)

לעקור, שעוקרים דבר משורשו. וזו בחינת עקר, שעי"ז שאין לו המשך נעקר מן השורש. ואולי זה הטעם שתחילת כנס"י, כלומר אברהם היה ענין עקרות דעי"ז יש ניתוק מן העבר, וכאן התחלה חדשה.

וזה הענין שנאמר 'והיה עקב וכו'. שמקיים מצות שאדם דש בעקביו, ועי"ז

כתיב "ברוך תהיה מכל העמים, לא יהיה בך עקר". (ו, יד) הענין. כל ברכה לשון המשך, לשון מברך באילן, ממשיך. ולכך הברכה שלא יהיה עקר, שאז יש המשך. וענין שבה נתיחדו ישראל. דישאל יש בהם בחינת כנסת ישראל, בחינת יחוד. משא"כ בעכו"ם. ולכך בישראל יש המשך לשורש, דהכל בחינת אחד. וזהו לשון עקר מלשון

ברש"י: אם מצוות קלות שהאדם דש בעקביו

כידוע, כל הבריאה כולה היא- בצורת אדם. האבר הנמוך שבאדם - זה העקב שבו. 'אדם דש בעקביו' הרי שהמצוה היא למטה מן העקב, אם כן לכאורה, היא לא נכללת בקומת אדם, כי הרי העקב היא הנקודה הנמוכה שבו, אם כן המצוה שנדושת בעקב של האדם, היא למטה מהקומת אדם, אם כן היכן מקומה?

באמת, בעומק יותר, כל הבריאה כולה- היא בצורת אדם, כל החלל יש לו מילוי- של אדם קדמון, צורת אדם. אבל, זה מצד- המילוי של החלל, המילוי של המקום. כלומר, הצורה שממלאה את המקום, שממלאה את החלל- היא בצורת אדם, אבל, מלבד המילוי- יש חלל, יש מקום, אשר המילוי שלו בצורת אדם. הרי שיש כאן שני חלקים: יש- את עצם ה'מקום', והדבר השני- הוא צורת המילוי של המקום, הוא ב'צורת אדם'.

כשהעקב דורכת, הרי שהעקב צריכה 'מקום' לדרוך, נמצא שחץ מ'קומת אדם', יש 'מקום' לקומת אדם, יש 'מקום' שעל גביו האדם הולך. הרי שכל הבריאה- היא ב'צורת אדם', אבל בנוסף לכך- יש את ה'מקום' שבו נמצא האדם.

כאן גנוז עומק גדול.

'מצות שאדם דש בעקביו'- הרי שה'מצוה' הגיעה לבחינת 'מקום', היא הופכת להיות הקרקע שעל גביה האדם דורך. היא יוצאת מ'קומת אדם' והופכת להיות ה'מקום' שבו האדם דורך.

מתגלה השתא בשית אלפי שנים- 'לעיל מיניה כתיב היום לעשותם וסמך ליה עקב, כלומר היום לעשותם אבל שכרם בעקב פירוש בסוף', הרי שההתלבשות כפשוטו שמתגלה כאן בתורה, היא במהלך של- 'היום' לעשותם, ו'למחר' לקבל שכרם, ומצד כך שיש העלם, הרי שה'עקב'- דש במצות, מעלים את המצות.

מה שאין כן מצד הלבוש הפנימי יותר- הרי ש'היום' לעשותם, ו'היום' לקבל שכרם, וה'עקב'- לא מעלים על המצוה, 'והיו שני עקביו דומים לשני גלגלי חמה'.

מצד שורש ההארה של 'שני גלגלי חמה'- הרי פשוט וברור איך שהאור מאיר אפילו בשפלות המדרגה שנקראת 'עקב'. ובאמת זה מהלך של קודם החטא. וכאשר החמה מאירה גם ב'עקב'- הרי שהאחרית מאוחדת בראשית, ויש עליה לעולם העיגולים, אלף השביעי.

מה שאין כן מצד המהלך של לאחר החטא, היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, והיה עקב תשמעון מצות קלות שאדם דש בעקביו- שם צריך להבין, איך מאיר בחזרה האור הפנימי? הרי עד כמה שה'עקב' דש במצות, הרי שהוא מעלים על אור המצוה, אם כן כיצד חוזרת ההארה של קודם החטא? הרי תכלית הנבראים לחזור לקודם הקלוקל, ולמעלה מכך.

מתבאר כאן, שההעלם למצוה, מגיע מכח הבחינה שנקראת 'עֶקֶב'.

'מצות קלות שאדם דש בעקביו'- הרי שהעקב היא המעלימה את המצוה, כלומר, מתגלה כאן שיש כח בעקב להעלים את האור הפנימי של המצוה.

ברור הדבר, שאילו לא חטא אדם הראשון, לא היה העלם לאור הפנימי שגנוז בכל מצוה ומצוה. אצל אדם הראשון, מצד שורש הארתו קודם החטא, נאמר בו- 'והיו שני עקביו דומים לשני גלגלי חמה' דייקא. 'והיה אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה לבו) שזה סוד קודם המיעוט, הרי שיש שני גלגלי חמה ולא אחד, דייקא, כלומר שאור הלבנה שוה לאור החמה. ומצד כך, הרי ה'עקב'- איננו מעלים על המצוה, אלא דייקא- הוא מאיר, 'והיו שני עקביו דומים לשני גלגלי חמה'.

מצד החטא, מתבאר בפרשה דידן- 'מצות שאדם דש בעקביו', הרי שה'עקב' מעלים על אור הפנימיות של המצוה. מה שאין כן מצד ה'שני גלגלי חמה', שאין את ההתגלות של ה'לכי ומעטי עצמך', והלבנה שוה לחמה- הרי שה'עקב' איננה העלם, אלא דייקא חודר דרכה אור החמה, 'שני גלגלי חמה'.

העולה מתוך הדברים, שבאמת, ישנם כאן שני מהלכים.

כדברי בעל הטורים, שהפרשה דידן מצד הלבוש של התורה איך שהיא

המצוה כפשוטו- יש תרי"ג מצוות, שס"ה ורמ"ח, כנגד הרמ"ח אברים ושס"ה גידים, והרי שהמצוות הן ב'צורת אדם'. כאן מתגלה מהלך פנימי לבחינת מצוה- 'מצוה שאדם דש בעקביו' הרי שהיא איננה נגלית ברמ"ח ובשס"ה שבאדם, היא למטה מן העקב, היא הקרקע שעל גביה העקב דורכת, והרי שהיא נגלית- כ'מקום' לקומת אדם, ולא כחלק מהקומת אדם.

ובאמת, זה סוד התיקון לכל הבריאה כולה.

הקב"ה הזהיר את אדם הראשון, 'תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי'- הרי שכאשר האדם חוטא, הוא פוגם בכל העולמות כולם, הוא פוגם בכל ה'קומת אדם'.

בשביל לבנות עולם, שאין בו נגיעה של חטא- צריך לצאת מה'קומת אדם'. היציאה מה'קומת אדם', היא הנקודה שכביכול 'קדמה' לקומת אדם, שאיננה חלק מהקומת אדם. כעין דברי חז"ל אצל בצלאל, ש'קודם'- צריך לבנות את האוהל, את המשכן, ולאחר מכן- לבנות את הכלים, כי אם נקדים את בניית הכלים לבניית המשכן, הרי שאין היכן להניח את הכלים. הן הם הדברים, ש'קומת אדם' נבנית כביכול, לאחר שיש 'מקום' לאדם. כדברי המקובלים, שתחילה- היה צמצום, חלל, ושם- יש מקום להתחדשות של קומת אדם. והרי שה'מקום', מצד סדר ההשתלשלות, ובעומק מצד מהות התפיסה- הוא 'קודם' לקומת אדם, והרי שהוא למעלה מהקומת אדם. ודבר ש'קדם' לקומת אדם, הרי שהאדם איננו נוגע שם בחטאו.

נמצא, ששורש התיקון לחטא שפגם בכל 'קומת אדם', היא נגיעה בנקודה- ש'קדמה' [בבחינת זמן] לקומת אדם, שהיא איננה חלק [בבחינת נפש] מהקומת אדם, שהיא למעלה [בבחינת מקום] מתפיסת הקומת אדם. והבחינה הזו, זו בחינת ה'מקום'- ש'קדמה' לקומת אדם (ע' בלבבי ח"ח פי"ב אות ט').

היוצא מתוך הדברים, שמצד חיצוניות הדבר, כאשר המצוות נידושות בעקביו של האדם- הרי זו שפלות וזילותא למצוה, מדללים אותה ממקום האברים ללמטה מן העקב. אבל בעומק, כאשר לקחנו את המצוה, ושללנו אותה מהקומת אדם, הורדנו אותה למטה מן העקב, הרי שהגענו לנקודה- ששם אין פגם למצוה, בחינת החטא לא נגעה בה דבר, ומשם אור התיקון.

באמת, אנחנו מוצאים שני לשונות כפולים בחז"ל. מחד חז"ל אומרים, כמו שהזכרנו- 'היום לעשותם, ולמחר לקבל שכם'. מאידך מצאנו לשון חז"ל- 'שכר מצוה מצוה', והרי שעצם המצוה היא גופא השכר, ומצד כך, אי אפשר לומר לכאורה 'למחר' לקבל שכם, כי הרי בכלל ה'לעשותם' עצם העשיה היא גופא השכר.

הרי שמתגלות לנו כאן בחז"ל, שתי תפיסות בבחינת השכר.

מצד החיצוניות- 'היום' לעשותם ו'למחר' לקבל שכם, והרי שיש כאן חילוק בין היום למחר, וחילוק בין ה'לעשותם' ל'לקבל שכם'. זוהי תפיסת החטא.

מה שאין כן מצד הקומה הפנימית- 'שכר מצוה מצוה', הרי שעצם העשיה היא גופא השכר, ואם כן השכר הוא לא 'למחר' אלא הוא 'היום', וה'לקבל שכם' איננו חלוק מה'לעשותם', אלא 'לעשותם' ו'לקבל שכם' הם חד. זה עומק התיקון- לאחיד ולא להפריד, לאחיד את ה'למחר' עם 'היום', ולאחיד את ה'לקבל שכם' עם ה'לעשותם' שהם חד ממש.

'שכר מצוה מצוה'- מלשון צוותא, מלשון דבקות.

ועומק הדבר, שהשכר של המצוה- היא היציאה מה'קומת אדם' ללמעלה מקומת אדם. בצוותא- התגלות של האין סוף, והוא מצדו יתברך, לא שייך להגדיר אותו שהוא בכלל הקומת אדם. האדם שדבק באלקיו, הוא דבק בנקודה- שהיא למעלה מ'צורת אדם'.

'שכר מצוה מצוה', השכר של המצוה- הוא להידבק בנקודה של פנימיות המצוה, שענינה למעלה מן המצוה.

המצוה עצמה- היא בבחינה של תרי"ג, רמ"ח אברים ושס"ה גידים, צורת אדם. 'שכר מצוה מצוה' כלומר- להתדבק באור הפנימי, באלקות, בו יתברך, מצוה-צוותא, והרי שיש כאן יציאה מ'קומת אדם' ודבקות בו יתברך, שחס ושולם אין לו גוף ואין לו דמות הגוף, כלומר שאין לו 'צורת אדם' אפילו צורה רוחנית של 'קומת אדם', ופשוט וברור.

והרי- ש'מצוות שאדם דש בעקביו', זה גופא ה'שכר מצוה מצוה'. 'מצוות שאדם דש בעקביו'- אלו הן מצוות שמתגלה בהן מהלך, שהן יוצאות מ'קומת אדם', ומשם דייקא סוד הדבקות בו יתברך, שאין שם 'צורת אדם'.

סוף ימי הגלות נקראים- עיקבתא דמשיחא. ידועה השאלה- מדוע זה נקרא עיקבתא דמשיחא? הרי לכאורה אז מתחיל להתנוצץ האור של משיח, אם כן מדוע זה העקב, זה הראש של משיח?! זו עיקבתא של הגלות, לא עיקבתא של משיחא!

עומק הדברים. בסוף ימי הגלות, מאירה ההארה של 'והיה עקב תשמעון' - מצוות שאדם דש בעקביו.

מצד שטחיות הדברים, הרי שיש מצוות שאדם דש בעקביו, ויש מצוות שאדם אינו דש בעקביו. אבל, כל היוצא מן הכלל, לא ללמד על עצמו בלבד יצא, אלא ללמד על כל הכלל כולו יצא, כלומר, הוא מגלה מהות של הסתכלות על כל הכלל כולו. והרי, שהמצוות שאדם דש בעקביו- הן צורת תפיסה לכלל המצוות כולן, שיש בהן בחינה של 'דש בעקביו'.

זהו גופא דייקא האור שמאיר באחרית הימים- שמצד החיצוניות, הרי זו זילותא למצוות, חיסרון ערך, אבל מאידך, באחרית הימים מאיר אור הגאולה, ואור הגאולה הוא ההתדבקות באין סוף שלמעלה מ'קומת צורת אדם'.

והרי שדייקא הימים הללו נקראים 'עיקבתא' דמשיחא. 'עיקבתא' דמשיחא כלומר- שהדבר נמצא למטה מן ה'עקב', והיה 'עקב' תשמעון, העקב דורכת על גבי כל ההארה דקדושה של אותו הדור. והרי שעל ידי כך, הוא דוחק את ההארה דקדושה מ'קומת האדם', ומחזיר אותה לבחינת החלל, לבחינת ה'מקום', שהוא ראשית הנבראים- אין שמה מגע יד אדם, ולכך יש שם דבקות בו יתברך. האור שמאיר באחרית הימים, הוא דייקא- 'עקב' תשמעון, מצוות שאדם דש ב'עקביו'.

באמת בלשון הפסוק, 'ושמרתם ועשיתם אתם', הרי שהפסוק הקדים שמירה לעשיה. ולכאורה העשיה היא למעלה מהשמירה- זכור למעלה מן השמור, פעולה למעלה מן השמירה!?

אבל באמת, זה גופא החילוק בין ימות הגלות לזמן הגאולה. שמצד ימות הגלות- הרי שהדוכרא למעלה מן הנוקבא, הזכור למעלה מן השמור, מה שאין כן בסוד הגאולה, בסוד 'אשת חיל

עטרת בעלה' (משלי יבד)- הרי שהשמור הוא למעלה מן הזכור.

'והיה עקב תשמעון', יש כאן יציאה של המצות מ'קומת אדם' לבחינת ה'מקום', שמצד כך הוא נראה למטה מן העקב, למטה מהקומת אדם.

מצד החיצוניות, הדבר שהעקב דורך עליו- הוא נראה למטה מהקומת אדם. אבל מצד פנימיות, בסוד 'אשת חיל עטרת בעלה' שהתחתון הוא העליון ביותר, הרי, הדבר שהעקב דורך עליו- הוא באמת ה'עטרת', הוא הכתר עליון, ומצד כך, הרי השמור הוא למעלה מן הזכור.

ודייקא מדוקדק בפסוק, 'והיה עקב תשמעון' כאשר המצות מגיעות למהלך של 'עקב תשמעון'- מצות שאדם דש בעקביו' והן למטה מן העקב, הרי שמתגלה נעוץ סופן בתחילתן, האחרית בראשית, ודייקא מצד כך- 'ושמרתם ועשיתם', מצד כך האור של השמירה הוא למעלה מהאור של העשיה.

והשכר הוא- 'ושמר ה' אלקיך לך', הוא אור של נוקבא שלמעלה מן הדוכרא, אור השמירה.

הרי שבכל פסוק ופסוק, כפי שכבר הזכרנו בארוכה גדולה פעמים רבות- יש אורות ויש כלים. מצד הכלים- יש שבירה, ומצד האורות- זו אחדות.

מצד הכלי, יש כאן גילוי- של שפל המדרגה, של 'מצות שאדם דש בעקביו', והרי אין לך שבירה גדולה מזו, שהמצוות הופכות להיות הדבר השפל ביותר, למטה מהאבר הנמוך ביותר באדם.

אבל מצד האורות, אור של אחדות- הרי שהמצוה כאשר היא מגיעה לעקב, נעוץ סופן בתחילתן, ומאיר האור הפנימי של ה'ושמר ה' אלקיך לך', זוהי תפיסה שלמעלה מה'קומת אדם', והתדבקות ב'אין עוד מלבדו', והתאחדות גמורה בבורא יתברך שמו. (עה"ת תשס"ה)

'ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה' (עקב יא, יב).

המשפיע, לכך נאמר- 'ארץ אשר... עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה'. כי מכיון שהשגת המקבלים היא במהלך של 'ושא עיניך', לכן, בחינת האור שמאיר, הוא אור של- ארץ אשר 'עיני ה' אלקיך בה, עולם הראיה.

אילו לא היה חטא, והיה גילוי בכניסה לארץ ישראל של התבטלות עולם הראיה, והיתה התכללות בארץ- אז היה סוד הגאולה הגמורה, התהלך לפני ה' בארצות החיים. אבל השתא שלא זכינו, ושורש הכניסה היה בהסתכלות של משה רבנו ב'ושא עיניך', הרי שהשגתנו במהלך דארץ ישראל- היא רק בעולם הראיה.

מוחשי לארץ ישראל. 'עלה ראת הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה, וראה בעיניך'- אני מראה לך את כולה, אומר רש"י, שנאמר 'ויראהו ה' את כל הארץ' (וזאת הברכה לדא), הרי שמה שרבנו ראה את כל הארץ, והראיה שלו- זה גופא השורש של הכניסה שלאחר מכן.

על אף שנאמר 'משה מת ויהושע מכניס', אבל שורש הכניסה- היא בהסתכלות של משה רבנו בכל ארץ ישראל דייקא. והרי שתפיסת ההוצאה מהבכח לבפועל של ראית משה, מה שיש בבכח יש בבפועל, ובבכח יש עולם של ראיה שמה שרבנו רואה את ארץ ישראל, והרי שגם בבפועל תפיסת נפשם של ישראל בארץ ישראל- היא מצד עולם הראיה דייקא.

ומצד פְּנִימִים, הפנים לפנינים' (משלי כז, ט), כלומר כפי אור המקבל כך אור בבחינת

הרי שמבואר בפסוק, שבחינת ארץ ישראל יש בה בחינה של עולם הראיה, 'עיני ה' אלקיך בה'.

בפשוטו, משה רבנו לא נכנס לארץ ישראל. אבל בעומק, 'עלה ראש הפסגה ושא עיניך' הרי שהיתה כאן כניסה לארץ ישראל מצד תפיסת ראיה. ובעומק, כלומר- השגתנו מצד שית אלפי שנים שזו בחינת דעת, היא רק במהלך של 'ושא עיניך'. כל קליטת הנפש בקדושת ארץ ישראל, היא רק במהלך של 'ושא עיניך', למעלה מה'ושא עיניך', שזו הבחינה של 'עין לא ראתה' (ישעיה סד, ג)- השתא אין לנו השגה, היא מבחינת משיח.

הגילוי שנתגלה בכניסה לארץ ישראל, ההשגה בארץ ישראל, מי שהיה ראשון לנכנסים, לאו דוקא בפועל, אבל בכניסה בראיה- זה משה רבנו, הוא היה שורש לכל מי שיכנס אחריו באופן

צניעות הבנות, הלבוש בימינו ונסיונות הדור

שאלה:

לכבוד מוריני הרב שליט"א, א. המציאות כיום שמי שרוצה לחנך את בנותיו להתלבש כפי גדרי ההלכה והצניעות נתקל מול מציאות שבנותיו גדלות בחברה וסביבה שאינו ממש כך, והשאלה היא ההנהגה הראויה בבחינת אוי לי מיוצרי אוי לי מיצרי, ופעמים ע"י שעושים נגד רצון הבת, בטווח הארוך מקבלים תוצאה הפוכה, וכן זו בעיה להכניס לראש של ילד שכולם לא בסדר.

ולמעשה השאלה היא, מחד זאת התורה לא תהא מוחלפת, ומאידך כשם שמצוה לומר דבר הנשמע וכו'.

ב. גם אם נניח שלמעשה יש לנקוט באופן של להניח להם, מ"מ עדיין צריך בירור באיזה רוח לעשות זאת כדי שלא תיווצר תפיסה מעוותת של צניעות, ומאידך שלא ירגישו שהם לא בסדר.

ג. ועדיין מה נעשה בדבר שהוא איסור מוחלט ללא סרך של היתר, מי יתיר לי לקנות זאת לבתי? בהודאה גדולה

תשובה:

שאלה קשה שאלת. מכיוון שהדור פרוץ בדבר ביותר גם אצל משפחות הנקראות בני תורה. ואף בבתים שנקראים "חשובים" כביכול ביותר.

יסוד הדברים: נצרך להשריש את רצון ה' ית"ש בצניעות. ולהסביר את פנימיות מהותה באופן שהבנות יקלטו את הריח הפנימי של הענין, ועי"ז יתחברו בנשמת מהות הצניעות. וזהו בפנימיות.

בחיצוניות, נצרך לברר את מדרגת כל בת ובת, אופיה, ונסיונותיה. ובזה לא ניתן להיכתב. אולם בכללות יש ללמדם שיתבוננו בכל דבר האם מותר או אסור ע"י רבנים יראי ה', ולפי הכללים שקבעו. ויתר על כן יש ללמדם שבכל דור יש נסיונות שפעמים רבות רוב בני הדור לא עומדים בו. ובדורנו אנו, ניסיון הצניעות בלבוש לנשים, ובהסתכלות לאנשים, רוב בני הדור אינם עומדים בו.

והבחירה בידם האם לילך עם הרוב לגיהנם, או עם המיעוט לגן עדן ולדבקות בה'.

וזו בחירה שלה, ככל הבחירות של חלקי חייה. אולם עבודת האב לברר לה מה הם צדדי הבחירה בבהירות, ומהו רצון ה' בטהרתו. וכל זאת מתוך נועם ושלווה.

בכל פעם שנותנים בידם כסף לקנות יש להסביר להם שיקנו מה שה' רוצה, אם כי לא בהכרח להיכנס לפרטי הפרטים.

על הבנות לחוש באב שרוצה באמת לעשות רצון ה' בנקיות,

לשבת בביה"ד או לצאת לזכות את הרבים

שאלה:

שלום רבי!! אני מצטער כי אני מאמריקה אז העברית שלי לא כל כך יפה. תודה מראש שקראת את השאלה הארוכה זו.

אני הגעתי לפרשת דרכים של חיים וצריך לבחור (לכל הפחות לחשוב) דרך בעבודת. השני דרכים הם: ללמוד בבית מדרש, לחיות חיים צנועים, להיות משגיח רוחני בבית מדרש שלי, או ישיבה, או ישיבה קטנה, או משהו □ או ההפך: לעבוד ולעסוק בעבודת קירוב, לחיות בקמפוס קולג', או להיות רב הדוכן, או לחנך בבית ספר מודרני, או משהו. אני חושב בכל לבי שיש לי נטייה לצד האחרון. אני בעל תשובה ממשפחה מודרנית. אני ממש אוהב את הבריות. יש לי כח רב להתקשר למי שהוא סומך עלי, ויש לי אוזן לשמוע כל הצרות, וכו'. אני חושב שאני מיסוד תפארת, ואני חושב שהקב"ה נותן לי כחות יפים לעשות את התפקיד הזה.

אבל אם התשובה פשוטה, אז אני לא צריך לכתוב שאלה!!

אז השאלה היא: אני אוהב את הבית מדרש ואיני רוצה לעזוב הד' אמות שלו, אף לא רגע אחת! יש לי תשוקה לשבת ולעיין בכל הסוגיות בש"ס! גם לעיין בכל הסוגיות במהר"ל, ורמח"ל, ורמב"ם, וכל התורות של רבי נחמן, וכל התורות חב"ד, וכו' [פיזור נפש ממש!], ויש לי נטייה חזקה להיות בעל עצה ובעל מחשבה בענינים האלו לענ"ד.

ועל כל זה, השאלה באמת: כל מה שאני לומד בספרי מוסר, מס"י, חובות הלבבות, וספרי מחשבה אחרים, כולם יש סיכום אחת: המדרגה העליונה להיות כולו דבק באמת לאמיתו להקב"ה, המדרגה הוא סוג של ענוה. צנוע. מסולק מן החומרי.

אז אם אני בוחר להלך בדרך קירוב, בדרך פרסום, האם זה בדיעבד??

ממש תודה רבה על זמנך וגם מצטער אם השאלה הזאת לא כותב כל כך בדרכי הכבוד, בהערכה רבה,

תשובה:

אם היה ניתן לשלכם כגון חלק מן השבוע או תקופות, כן ראוי.

באם לאו, לעת עתה ראוי לקבוע עצמו כמה שנים בביהמ"ד, ובעוד כמה שנים לבדוק את הענין פעם נוספת, כי זיכוי הרבים נובע מַזְכוּת עצמית, וככל שיהא זך יותר, כן יזכה את זולתו.

ישנו יסוד ידוע מבית מדרשו של מרן החזון איש והקהילות יעקב, להיות נורמאלי - לא לעשות דברים משונים. והמון זמן אני חוקר בשאלה על מה זה נאמר, וכי זה נאמר גם על אדם שדקדקו בהלכה עושה לאנשים רושם כי הוא משונה? אשמח מאוד לקבל הבנה בדברים אלו.

תשובה:

כן, וראוי להצניע אם אפשר. ואם אי אפשר, אם זה חשש איסור יעשהו ולא יחשוש למראה עין. ואם הוא מעשה חסידות, ע"ד כלל ראוי לפרוש.

אולם פעמים נצרך לאדם להרגיש שהוא נבדל מן הבריות וזהו גופא תוקפו ואזי עושה דברים שונים מבנ"א.

זאת ועוד. פעמים האדם כבר מנותק נפשית, ואינו חש כלל למה שסביבותיו, ואזי גם אינו צריך לחוש. כל זאת באופן שניתוק זה נכון ומאוזן בנפשו.

הרינו אוהב כל אחד מבני ישראל - שלא יהיה מהשפה ולחוץ

שאלה:

שלום לכבוד הרב, אנו נוהגים, קודם תפילת שחרית, לומר נוסח "הריני מקבל עלי מצות עשה של:

ואהבת לרעך כמוך, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאודי, והריני מזמן את פי להתפלל לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא". רציתי לשאול, כיצד אוכל לעורר את עצמי בנושא זה בתפילת שחרית, על אף השעה המוקדמת, כך שהדברים לא יהיו לחלוטין מן השפה ולחוץ? ופרט שהדברים מחייבים ביותר - 'כנפשי ומאודי' (!)

ידוע לי שהרב חיבר סדרת שיעורים בנושא אהבת ישראל, אך היות ואני עובד בתחומים אחרים ב"ה, איני פנוי לעבודה משמעותית בתחום זה כרגע.

האם ישנה דרך בה אוכל, ולו במשהו, לממש את הקבלה אותה אני מקבל מדי בוקר? תודה ותזכו למצוות.

תשובה:

ניתן לעשות מעשה קטן של הטבה מעומק הלב בכל בוקר קודם התפלה, אם אפשר במעשה ובממון.

ומתוך הטבה זו לומר נוסח זה של הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך.

ושחפץ בטובתם ומרגיש את קושי נסיונם, ושמח בכל הצלחה ולו הקטנה שלהם. ומקביל לכך צריכים לחוש שהאב חפץ בטובתם הרוחנית והגשמית בכלל.

עבודת ה"אין" ובנין ה'אני' למי שיש לו תאוה למעשה סדום

הרב אמר שמי שיש לו תאוות למעשה סדום צריך בעיקר לעבוד על מדת ה"אין", ביטול ה"אני". האם זה ג"כ שייך למי שלא בנה עדיין את עולם ה"אני" שלו (דכבר אמר הרב במקום אחר שעבודת ה"אין" ו"ביטול האני" שייך רק למי שכבר בנה את ה"אני" שלו?

תשובה:

לכתחילה בודאי ראוי לבנות אני, ואח"כ ביטול - אין.

אולם כאשר לוקה בהנ"ל, ייחד לו זמן מועט בכל יום לעבוד על האין, ובשאר זמן עבודתו יעבוד על בנין האני.

שורש לחוסר ריכוז בסביבת בני אדם אחרים

שאלה:

יש לי בעיה של ריכוז, אני יושב ולומד בבהמ"ד, ואף שאני מרוכז בהסוגיא שאני לומד, אבל על כל אדם אני רוצה להבחין בו אם יש בו יראת שמים או קדושה. ומטעם זה אני מעדיף לישב לבד בחדר שאין שם בנ"א, או עכ"פ בחדר שיש שם פחות בנ"א. איך אני יכול להיות יותר מרוכז ולא להסתכל על אחרים?

שמעתי את כל סדרת הריכוז ולא מצאתי את הבעיה שלי בתוך השיעורים, ועל כל פנים אני חושב שאין זה בעיה בריכוז, אלא יש כאן שורש אחרת. מה הרב מציע? יישר כח להרב, ותודה רבה.

תשובה:

יכולות להיות לכך כמה סיבות. אולם כפי הנראה הסיבה במקרה זה מפני תפיסה רגשית חזקה, בלתי מאוזנת עם המוחין. שמעוררת אהבה וקשר עם בנ"א, ועי"ז האדם יוצא תדיר מתוך עצמותו לזולתו, ולכך רוצה להבחין את טבעם.

ככל שהרגש יאוזן עם השכל יהיה בס"ד אדם יותר פנימי, ופחות מתחבר לזולתו באופן בלתי מאוזן, ועי"ז יתרכז יותר בחלקו.

מתי צריך להמנע מלעשות דברים שונים משאר בנ"א

שאלה:

לכבוד הרב, שליט"א, רציתי לשאול שאלה שקצת מטרידה אותי.

שולחן ערוך עם ביאור בלבבי משכן אבנה

סימן טו' - סעיף א': מותר להתיר ציציות מטלית זה וליתנם בטלית אחר, אבל שלא להניחם בבגד אחר לא. הגה: ודוקא בטלית של בר חיובא, אבל מותר להתיר הציצית מטלית של מתים

בירור הלכה - סעיף א'

וביסוד דין זה מצינו כמה טעמים.

א. כתב רש"י (מנחות, מא, ע"ב, ד"ה דילמא) וז"ל, ולא חיישינן ל"בזיון" דמבזה לה לטלית ראשונה, עכ"ל. וכתב בפמ"ג (משבצות זהב, ס"ק ב) וז"ל, ביזוי הציצית ליכא שם (במקרה זה), דמטיל באחר, עכ"ל. ושורש דבריו בלבוש על אתר, וז"ל, מותר להתיר ציצית זה ולתנם באחר, ואין בזה משום ביזוי מצוה "לציצית או לבגד" שמתירים ממנו, כיון שעושין מיד בטלית אחר, עכ"ל.

ויש לדון בזה גופא ב' צדדים. א. "פעולת" הסרת הציציות מן הבגד, מבזים את הטלית או הבגד, כל שאין דעתו ליתן הציציות בבגד אחר. ב. התוצאה, שיש כאן בגד ללא ציצית, שתחילה היה בו ציצית, או שיש כאן ציציות שעד עתה שימשו למצוה ועתה אינם משמשים למצוה, זהו ביזוי. והיינו האם הביזוי בפעולה או בתוצאה. ולפ"ז יש לדון בהתיר הציציות שלא על מנת לנותנם במקום או בטלית אחר, האם יחזור בו מיד ויתנם, אם תיקן הדבר למפרע. ונראה שאם זהו איסור ביזוי בתוצאה, ודאי מהני שחוזר עתה מיד ונותנם, אולם אם האיסור ב"פעולה", יש לדון בדבר.

ב. כתבו התוס' (מנחות, שם, ד"ה רב אמר) וז"ל, דאין "לבטל" מצות "הטלית" כדאשכחן במזוזה בסוף השואל (ב"מ, קב, ע"א) שנענש אותו שנטל המזוזה, עכ"ל. וביאר הפמ"ג (שם) וז"ל, ולתוס' שם ד"ה רב אמר, "דמבטל" "טלית" ממצוה, כמו המזוזה מבית דאסור, ובית אין שייך בו ביזוי, עכ"ל. (ולדבריו איסור הדלקה מנר לנר, המבואר שם, הוא משום ביוז, ואיסור התרה מטלית לטלית, אינו משום ביוז, ואין הדינים קשורים זה בזה, ודו"ק).

והיה אפשר לומר בדעת התוס', שאין יסוד הדין כפשוטו מבטל מצות הציצית מן הטלית, אלא מבטל מצות הטלית מעלמא, ביטול עצם המצוה, היינו האפשרות לקיים מצוה בטלית זו עתה, ודומה במקצת לנוטל מזוזה מן הבית, שעתה ביטל המצוה של מזוזה בבית. ולפ"ז אף ביטול זה אין הכרח שעיקר הדין ביטול כפשוטו, או הבזיון שבביטול. ואף שמעביר מטלית לטלית, אין מסתכלים על ב' הטליתות בבת אחת, כיון שזה מעשה שנעשה זה אחר זה ולא בבת אחת. וכן באותו זמן שמעביר איכא ביטול.

ג. יש מקום לחדש ולומר שהגמ' איירי באדם שיש לו טלית אחד, ובא להתיר הציצית מבגד לבגד אחר, וא"כ בשעה שמתיר, בין זמן ההתרה לזמן הקשירה החדשה, יש שהות שאין לו ציצית כדין, ובאותה עת מבטל מעצמו מצות ציצית, וזהו ביטול בגברא שמבטל מעצמו מצות ציצית, וכמ"ש (מנחות, מא, ע"א) ציצית מה תהא עליה. ושם אמרו כן בביטול גמור, אולם הכא זהו ביטול לזמן. אולם לא פרשו כן הראשונים.

בירור הלכה - סעיף א'

אם יש לו רק טלית אחד ראוי להמנע מלהתיר ציציות מטלית זה וליתנם בטלית אחר, אא"כ האחרון נאה וטוב מן הראשון

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

סוד הקשר - לורק"ט: כתב הראצ"ד (ספ"י, הקדמה, ד"ה וכבר נודע צחכמת) וז"ל, לורט"ק, פירוש קשר הצורות, כי כל הצורות שנצטיירו צעולם ממנו נצטיירו, עכ"ל.

ושורש לורט"ק, ציור צלימודי אלילות (סוד האמנוס, ח"ב, ד"ה וצריך לדעת) וז"ל, לורט"ק, ויואל מפסוק אלפא צציתא דתהלים, הצ' מפסוק צרופה אמרתך מאוד, ו' מן ואל תלל מפי דבר אמת, ר' מן ראה עני וחללני, ט' מן טוב טעם ודעת למדני, ק' מן קראתיך הושעני ואשמרה, ונקודתו צניקוד מקורו. אע"פ שאמרנו שיואל מפסוקי הא"ב, אם הוא לורט"ק, יואל מפסוק לור תעודה חתום תורה צלמדי וקויתי לה' (ישעיה, ח, טז), ואם הוא לורט"ק יואל מפסוק הצור תמים פעלו לדיק וישר הוא (דברים, לב, ד), עכ"ל. וצארתית קשר - קטר, והצן.

ושורש שם זה צחכר, כמ"ס צהיכלות רצתי (פרק מ, אות ד. ועיין עוד שם, פרק טז, אות ד) וז"ל, לורט"ק שהוא כתר, עכ"ל. עיי"ש. וציור צעולת תמיד (שער המועדים, ר"ה, ד"ה גם מנאצי צמחור) וז"ל, הדין צא"ת צ"ש, לט"ק, והוא שם של כתר הנקרא לורט"ק, עכ"ל. וכן הוצא צמחנת חסידים (מסכת ר"ה, פרק ט, אות ו), עיי"ש.

והצן שמחד כתר קרוב לשורש קשר, כותרת סביב קושרת את כל מה שנמלא צמוכו. אולם מאידך כתר, כ-תר, לשון היתר. והוא צסוד כללות ההפכים, קושר ומתיר. וגולה כח הכתר שהוא קו האמנע, צהתפסותו צתפארת, אומיות תר-פאת. אולם כתב הראצ"ד (שם, כ"ל) וז"ל, וצריך אתה לדעת סוד הצורה, שאמר כי צ"ה ה', תפארת שצמוך הצניה, ולכן נקרא לורק"ט, פירוש קשר הצורות, עכ"ל, עיי"ש.

ו"ש צספר יצירה (פ"ה) "קשר לו כתר", כי כח הקשר גנוז צחכר, ודו"ק. והוא סוד קשר של יצירה, והתרתו, כי כולו צסוד כתר.

אולם צקלקול, קשר דקלקול, עליו אמרו (סנהדרין, כו, ע"א) קשר רשעים אינו מן המנין. וקשר דקלקול הוא צצחינת איסור - קשור, צחינת צית האסורים. ושם ח"ו אם נגלה היתר, זהו היתר של דבר האסור, ודו"ק. אולם צדצר שאינו אסור, אלא רשות, קליפת נגה, עליו אנו מצרכים צרוך מתיר אסורים. ומעצירים אותו ממדרגת אסור וקשור לרע, למחוצר לטוב, ונכללת קליפת נוגה צטוב. וכן צנינויות הקדושה שנפלו לרע ונאסור ונקשרו עמו, יש צחינת מתיר אסורים, והוא סוד התשובה, ששז לקדושה.

שער פרצופי ז'ו"ן דרוש ב'

והנה הרב כתב כאן שהידים עולים למעלה עד כנגד הכתפות, אך כנודע שמבואר במקומות אחרים בדברי הרב שהידים עולים למעלה עד הראש, ולמעלה מכך הוא אזהרת הזהר שלא יזקוף ידיו למעלה שלא בזמן תפילה, ויש נידון עד היכן מותר לעלות ועד היכן אסור ואכמ"ל.

לפ"ז לכאורה ביצירת אדה"ר, צ"ל שצורת ידיו היו כלפי מעלה, אולם כאשר חטא נאמר עליו 'ותשת עלי כפכה', אזי התחלפו צורת הידים להיות כפות הידים למטה, ולכן גם תינוק שנולד ידיו כלפי מטה אצ"ל הוא רוצה לעשות תנועה הפוכה ומעלה את ידיו למעלה. והוא סוד 'וידי משה כבדים' והיינו כי לצורת העלאה הידים למעלה הוא מצריך התאמצות להרימם לזמן רב ולכן נאמר 'ויקחו אבן וישימו תחתיו', כי צורתם השתא מחמת החטא הם למטה.

ואמנם הידים למטה הוא מחמת 'ותשת עלי כפכה', אולם כפי שהתבאר לעיל שהידים יורדות לתתא כדי להשפיע, והוא האור היוצא מצפוני הידים וחוזר ונכנס לירכין. והוא הטעם שלפני החטא היו לאדה"ר כתנות 'אור' והיו כצפורן, וכאשר חטא נעשו כתנות 'עור' ואזי מדרגת הצפורן ירדה לצפוני היד ושם אחיזת החיצונים.

והנה בעומק כאשר הידים פונות ללמעלה אזי שורש ההשפעה הם מקבלים מלמעלה, לעומת כך כשהם פונים למטה יש בזה ב' תפיסות, א' מצד התיקון כשהם באות להשפיע לתתא, הם מקבלות מלמעלה ויורדות להשפיע עתה לתתא, ב' הידים יורדות לתתא מחמת נפילת קומת אדם בבחינת 'ותשת עלי כפכה'.

והיינו כי בחינת ההשפעה מדין הידין לעילא, והיינו שבאצבעות מתגלה מציאות של 'שכל', בבחינת יעקב אבינו ששיכל את ידיו. והיינו דכאשר האדם בא לברך אחרים, בדרך כלל, הוא מרים את ידיו ושם על ראשם, והוא סוד ברכת כהנים, שהם נושאים את ידם ומרימים אותם לעילא, ושורש הדבר הוא שמרימים ידיהם כדי לקבל את השפע מלמעלה, שמכך כך יוכל השפע להגיע לאחרים, והיינו דצריך קודם לקבל את השפע לעילא כדי

ובזה יתורצו השאלות דלמה לא נמשכו הקוין ביושר אמנם היה פיסוק ביניהן בין הזרועות והירכיים, אבל הענין הוא כי אם לא היה כך והיה הקו הכל ישר ונמשך עד סופו, והיה האור ג"כ נמשך בתוכו עד למטה תמיד, ושם מקום מעמד הקליפות והחיצונים, שהם יונקים מהקצוות, וגם שהם תחת תונים, ואז היו החיצונים נאחזין באור היוצא משם בסופו מאד יותר מדאי, ובפרט אם היו עונות ישראל מרובים ח"ו, אבל עתה שהזרועות נפרדין כ"א בפ"ע, יכול ז"א להעלות זרועותיו למעלה וידיו נגבהות עד נגד כתפות, ואז אין האור יוצא מן הצפרנים הגלויים, רק למעלה במקום ג"ר שבו, אשר אין שם שליטת החיצונים וקל"ל כלל. נמצא כי כאשר מעשה התחתונים רצויים שאין כח אל החיצונים להאחז, אז ישפיל ז"א זרועותיו וידיו למטה ויניחם נגד רישי ירכין שלו ומת' פשטין בתוך הירכיים הנ"ל, וכאשר מעשה התחתונים רעים ח"ו, אשר אז שליטת החיצונים בנה"י שלו, לסבת היות לבר מגופא כנודע, כי משם עיקר אחיזתן ולכן אז מגביה את ידיו למעלה והאור נגלה למעלה במקום עליון ואין להם אחיזה שם, וגם למטה אין האור נמשך ואין אחיזה אל החיצונים באור העליון, ולכן הונחו הזרועות באופן זה כדי שיהיה לפעמים נשפלים ולפעמים נגבהין. ובזה תבין פסוק כאשר ירים משה את ידו והבן: אמנם הרב מבאר שיכול ז"א להעלות זרועותיו למעלה, אך כנודע שהם ב' מצבים בתפיסת הידים, ושורש הדבר הוא כי צורת הידים הראשונית היא כשהם הם פונים כלפי מעלה, ואינו כפי הנראה שמתחילים מהזרועות ומסתיימים באצבעות, אלא יש בהם ג' חלקים והחלק התחתון הם החלק המחובר לכתפים. והצורה שיש בעינינו הוא כאשר הידים מתהפכות, ואזי צורתם היא שהאצבעות כלפי מטה.

אולם יש אופן נוסף של הפיכה שמתגלה בידים, והוא מקום כפות הידים עצמם, והוא מה שנקרא 'כפות' הידים, כ"ף מלשון 'הפיכה'. ובעומק שורש כל הפיכת הידים גם כשהם מתהפכות מלמעלה ללמטה הוא מדין 'כפות' הידים, כי ההיפוך מתגלה בכך שהם צריכות להיות למעלה והם מתהפכות ללמטה, נמצא שעיקר ההפיכה היא בידים, שהיו למעלה וירדו למטה.

בעומק יותר, כאשר הידים חוזרים ועולים, מתתא לעילא, יוצא מהם האור כמו שיוצא מהם למטה, אולם השתא הרי האור חוזר לתוך מוחין עצמן, וצ"ב מה המטרה שיש באור שירד לתתא שהוא חוזר להיכנס לתוך מוחין.

ביאור הדבר, הוא דבעליה זו החכמה עולה מתתא לעילא, והוא כי אמנם הידים הם מקום המעשה, אולם כנודע יש חכמה עילאה ויש חכמה תתאה, חכמה עילאה הוא חכמה, וחכמה תתאה הוא מלכות שהיא גם מעשה. נמצא שכאשר האדם מרים את ידיו אחרי הנטילה, אזי החכמה תתאה עולה לחכמה עילאה, והוא סוד 'אין חכמה כבעל הנסיון', בחינת מעשה, והיינו שמכח המעשה מתחדד מציאות של חכמה, לכן החכמה הזו חוזרת ונכללת בחכמה עילאה, וזה העומק שמתגלה כאשר הידים חוזרות ללעילא.

נמצא כמה מדרגות בענין הידים, א' שורש יצירת הידים לפני החטא שהיו למעלה, שהוא לקבל שפע מלעילא. ב' הידים שיורדות כדי להשפיע לתתא. ג' הידים שירדו ממדרגתם אחרי החטא בבחינת 'ותשת עלי כפכה'. ד' הידים שחוזרין לעילא כדי ליכלול חכמה תתאה בחכמה עילאה, כלומר אינן חוזרים גרידא לעילא למצבם הקודם, אלא הם ירדו למדרגת המעשה בבחינת 'ידים עסקניות הם', ואחר נטילת הידים הם חוזרים ועולים למדרגת 'מחשבה', בחינת חכמה, מכח 'אין חכם כבעל הנסיון', 'בעל המעשה', למקום המוחין, חכמה עילאה, בסוד 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', ואולם אמרו בגמ' שאין למדין מן המעשה, מ"מ מכח המעשה מתחדד התלמוד, ולכן אור המוחין שבידים נכנסים חזרה למוחין, והוא מאותו שורש של בחינת 'יתרון האור מן החושך', בערכין דאור מוחין שמתפשט בגופא דז"א, והבן.

וז"ס שצריך בנטילה להגביה ידיו נגד ראשו ממש: נמצא שלא רק שעולים הידים כדי שלא ינקו החיצונים, אלא הם חוזרים כדי שהאור יכנס חזרה למוחין, ולכן הם עולים לרישא דייקא, כלשון הרב, "שצריך בנטילה להגביה ידיו נגד ראשו ממש", והיינו כי אם הטעם היה רק כדי שלא ינקו הוי סגי שיעלה אותם למקום הכתפין, שהוא מקום חיבורם לגופא, אלא משום שצריך להעלות את החכמה תתאה לחכמה עילאה לכן צריך להגביה ידיו לרישא ממש דייקא.

והיינו דיש אופן שמעלה את הידים למקום הכתפין, ויש

להוריד את ההשפעה לאחרים, ולכן צורת הברכה היא שמרים את ידיו לעילא וחוזר ומורידם ומברך אחרים.

גם הבן סוד נט"י שלא אמר רחיצת ידים אלא בלשון נטילה לרמז שצריך לשאת ולנטלם בסוד שאו ידיכם קודש כנזכר בגמרא ובזוהר: והיינו דכאשר הידים טמאות אין הוא יכול להרימם לעילא מחמת כך, ואחרי שנטל ידים אזי הם טהורות ואז הוא יכול להעלותם לקבל את השפע, בסוד 'שאו ידיכם קודש'.

והטעם כי הנה רחיצת ידים סבתה הוא להרחיק הקליפות מקצוות אצבעותיו ומצפרנים, כי שם מקומם כנ"ל, וזהו ע"י מימי החסד, וכדי שלא יחזרו הקליפות להתאחז באור היוצא מהם צריך להגביה כלפי ג"ר הנקרא קדש, ואז אור היוצא חוזר ונכנס תוך המוחין ממש ממקום שיצאו: והיינו כי עיקר יניקת הקליפות הוא מהמקום התחתון, והרחקת הקליפות הוא ע"י 'רחיצת הידים' עצמה, ע"י מימי החסד, והיינו כדי שהקליפות לא יקבלו מהחסד הנשפע מקצוות האצבעות והצפרנים רוחצים אותם ע"י מימי החסד דייקא, ורק אחרי זה הוא מעלה את הידים לעילא, ואם היה רק רוחץ ידים ולא מעלה אותם לעילא אזי הקליפות היו יונקות את מימי החסד, מכח קליפת ישמעאל, חסד דקליפה, כי ביסודו הוא יונק מאברהם, אולם אחרי שהאדם מרים את ידיו ונכנס חזרה תוך המוחין, אז ממשיכים את מימי החסד מלעילא, בחזרה לתתא בלי שהקליפות ינקו. והיינו דממי החסד גורמים שלא יהיה יניקה גם לרע שיש לו שייכות לממי החסד בחינת פסולת דאברהם שהוא ישמעאל.

והיינו דלעיל הרב ביאר הבחנה שהמוחין יורדין לנו"ה ע"י שיוצאים לחוץ וחוזרים במקום הירכין, וכאן הוא מבאר שהאור של הצפרנים חוזר ונכנס לתוך המוחין כשהוא מגביה ידיו, וזו הגדרה עמוקה נוספת.

והיינו דמה שהתבאר לעיל, הטעם שיוצאים לחוץ וחוזרים ונכנסים הוא כי נו"ה הם 'לבר מגופא', לעומת כך כאן מבואר שכאשר הוא מגביה את הידים, אזי הידים אינן יורדות לתתא, ואזי הרגלין אינן מקבלים את המוחין, ואזי הרגלין מקבלים תוקף יתר בבחינת 'לבר מגופא', מחמת שאין שם אור המוחין, בסוד 'ימותו ולא בחכמה', ואזי הרגלין יורדות למדרגת 'רגליה יורדות מות', כי הרי 'והחכמה תחיה את בעליה' וכאשר אין חכמה אין חיים אלא מות.

פִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדִבֶּר ה' מִירוּשָׁלַם

עוד יש טעם ב' אל השאלה הנ"ל והוא שהיה כן לסבת פרי צוף לאה היוצאת מאחוריו ואלו הב' קוין ימין ושמאל אם היו ישרים בלתי הפסק באמצעיתם לא היה יכול להגביה זרועותיו להיות אור יוצא מהם להאיר אל לאה לעשות חו"ב שבה וכמ"ש לקמן במקומה, ובזה תבין סוד נט"י כי ע"י עלייתן למעלה עולה האור וחוזר לכנוס תוך המוחין עצמן אז נכנס תוך לאה כמ"ש: והיינו דהתבאר טעם דצריך להרים ידים למעלה כדי שלא ינקו החיצונים, ועוד כדי להעלות ולכלול חכמה תתאה בחכמה עילאה, והשתא מבאר סבה נוספת מסבת פרצוף לאה, והיינו שורש בירור תיקון המוחין של לאה, והוא ע"י שעולים הידים למעלה, ויד ימין נעשה חכמה, ויד שמאל נעשה בינה.

לאה היא בחינת מלכות דתבונה, והתבאר שאו"א ע"י לאין הם המוחין, והם אבא דכללות, וישסו"ת הם שורש כח המדמה, והם אימא דכללות, נמצא כי לאה היא כח המדמה.

אמנם יש בה צד של מדמה נפול, והוא כי יעקב הוא צורת אדם השלימה, ועשו הוא אדום, שהוא היפך אדם כנודע, וביחס הזה לאה הייתה מיועדת לעשו, והוא מה שהיתה עומדת על פרשת דרכים ושמעה שהיו אומרים הגדולה לגדול והקטנה לקטן, והיינו דמה שהיא שייכת לעשו הוא שורש המדמה הנפול, וכאשר היא נשאת ליעקב הוא בירור כח המדמה דתיקון.

נמצא דכאשר הידים יורדים למטה, שם כח המדמה הנפול, ונמצא שאזי לאה היא נופלת למדרגת עשו, בחינת ידי עשו, 'ידיו כידי עשיו', ולכן הב' קוים אינן ישרים אלא הולכים לצדדים כדי שיוכל להגביה ידיו לעילא, ואזי מאירים המוחין מכח בירור המדמה, במדרגת יעקב.

גם בזה תבין סוד ברכת כהנים שמגביהין ידיהם נגד כת פיהם והנה יתבאר לקמן בענין פרצוף לאה. וגם בזה יתבאר שם סדר המשכת אור פנימי בדרך הקו ימין או שמאל איך יוצא ונכנס בין פרק לפרק ע"ש היטב: ברכת כהנים היא סוגיא רחבה, והיא הבחנה אחרת שמעלים את הידים עד כתפיהם ולא לראשם, וזו השפעה אחרת, והיינו כי יש השגה במקום המוחין עצמם שהוא במקום הג"ר, ויש השגה שהיא במקום התפשטות המוחין שהוא במקום הגרון ויורד למקום הכתפין.

שמעלה למקום הראש, ויש שמעלה מעל לראשו, שאז אם אין לו בירור של חכמה יתירה, אזי הפסולת של הידים שלו עולה לחזרה לעילא, כלומר כיון שמתבאר בדברי הרב שאור המוחין שבידים חוזרים ונכנסים לתוך המוחין, ואם הידים שלו לא מזוככות כדבעי אזי הוא חומרת הדבר שכתוב בזוהר שאסור להרים ידיו למקום הרישא, דעיקר האזהרה היא לא להעלות את הידים למקום הרישא דייקא, ויש בזה טעמים נוספים, ואכמ"ל.

אולם בזמן התפילה מותר להרים את ידיו, והיינו כי מקום תפילה היא מקום המלכות, מקום המעשה, ואזי הוא מעלה את המעשה דתיקון לעילא ונכלל במוחין, והבן.

ובפרט אם הוא ביום השבת כי אז צריך להרחיק הקליפה בתכלית הריחוק: ועיין בדברי שלום, שכתב בענין דמשה רבינו שנאמר 'ויהי ידיו אמונה עד בא השמש', והיינו כי סבת מלחמת עמלק ברפידים היינו מחמת שרפו ידיהן מן התורה, סוד הענין הוא שהידיים ירדו במדרגתן דלתתא ואזי הקליפות יכלו לינק ומשם בא עמלק, וכנודע שעמלק בא מכח הפגם של המשקלות, וזה מקביל לבחינת 'רפו ידיהם מן התורה', כי ב' הצדדים של הידים מקביל למאוזנים של משקולת, ושם בא עמלק, והיינו דכאשר האדם מרפה את ידיו אזי הם יורדות למטה, ולהיפך כשהוא מעלה אותם.

וע"מ לתקן את אותו הרפיון ידים שרפו ידיהם מן התורה, נצרך משה רבינו להגביה ידיו בסוד 'והיו ידיו אמונה עד בא השמש', והיינו דמגביה כדי למנוע יניקת קליפת עמלק, ויתר על כן הוא כדי לכלול חכמה תתאה בחכמה עילאה, נמצא שמכח מלחמת עמלק עלתה בחינת מעשה דחכמה תתאה חזרה לעילא לחכמה עילאה.

והיינו דפרשת עמלק היא גופא המוחין שהתחדשו, כלומר התחדש כאן 'תורה', מכח מעשה המלחמה עצמה, והיא שורש כל המלחמות שבכל דור ודור, שאינן אלא ע"י ישראל ואינן ע"י הקב"ה, היינו כי יש את מעשה המלחמה, שהוא המוחין שחוזרים ונכללים לעילא, והוא מה שאמר ה' למשה 'כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע', כלומר כי היה כאן דברי תורה חדשים, והיינו ד'כתוב' הוא תורה שבכתב ו'שים' שאזני יהושע' הוא תורה שבעל פה, תורה שמתחדשת מכח החכמה תתאה, והבן.

תפיסת זמן כתהליך

על התורה

הנה כאן מתרץ הרצ את השאלה מדוע נצרכ העולם זמן שנצרכ ולא זמן אחר. ועומק התירוץ הוא, שההגדרה היא, שכל זמן ענינו מציאות של תהליך מסוים, והתהליך נורמו כך וזהו אופן השתלשלות הדבר, ועל כן לגבי השאלה למה נצרכת העולם היה דווקא זמן פלוני, התשובה היא שכך עמס מצנה התהליך. והצגת הדבר בתוך גדרי הצריחה, הוא על ידי שתופסים את קדר התהליך של כל דבר, מה היה לפניו ומה לאחריו, ואז תופסים את המצנה ומחזמו של התהליך.

על העבודה

חלק גדול מעבודת ה' של כל אחד ואחד, סובב סביב מערכת הזמנים, החל ממצות ק"ש ותפילה בכל בוקר וערב, וכלה בחגים ובמועדים במהלך כל השנה. במבט הפשוט בכל זמן מתעורר אור אחר ומצד כך משתנה סדר העבודה, ההתנהגות, התפיסה, הכוונות וכו'.

אכן בעומק, לא זו ההגדרה של הזמנים השונים העוברים על האדם, אלא ההגדרה של מציאות הזמן היא תפיסת הזמן כ'תהליך', וכל מבנה הזמנים אינו אלא תהליך ומבנה של סדר מסוים, וכן המועדים בסדר השנה הם סדר ותהליך מסוים שקורה במהלך כל השנה.

ומצד כך אין ההגדרה שבכל מועד יש עבודה אחרת המתאימה לאותו מועד, אלא ההגדרה היא שכל סדר המועדים הוא מערכת אחת שלמה של תהליך, והוא תהליך של מעגל השנה.

ומצד כך יובן כיצד פעמים רואים בדברי רבותינו כביכול מועד אחד הוא העיקר ולאחר מכן כשבאים לעסוק במועד אחר רואים בדבריהם שאותו המועד הוא נראה כעיקר.

כי אכן בעומק כל מועד הוא עיקר בזמנו שלו ובמקומו שלו כפי מה שהוא מגיע בסדר התהליך הכללי

של העבודה, ועל כן במקומו הוא העיקר.

וידוע שהרב פינקוס אמר על עצמו, שפעם היה נראה לו שפסח העיקר ופעם שבועות ופעם ימים נוראים וכו'. עד שהוא הבין שכל המועדים הם מערכת אחת שלמה וצריך כל מועד ומועד בעתו ובזמנו.

ומצד תפיסה זו, אין מהלך של עבודה שבכל מועד מתעוררים לעסוק בסוגיא מסוימת, אלא עיקר הצורה צריכה להיות שהאדם בונה מהלך שלם של כל המועדים מראשית ועד אחרית, ובכל זמן הוא עובד על הנקודה הראויה לאותו הזמן, ולא שכל פעם הוא סתם מתעורר להתעסק בעבודה מסוימת הקשורה לאותו מועד, אלא כל המועדים עבורו מחוברים בשרשרת אחת וכל מועד המשך לחבירו.

ומצד כך אפשר גם להבין כיצד יתכן שהאדם לא עובד בעיקר לפי סדר של מועדים, אלא הוא בונה לעצמו מערכת של עבודה ולא נותן יחס גדול למערכת הזמנים.

כי הן אמת שבכל מועד מתעורר איזה שהוא נקודה מסוימת אשר קל יותר להשיגה מצד התעוררות המאור העליון וכמבואר ברמח"ל בדרך ה'א. אכן באמת עיקר תפיסת המועדים והזמנים היא בניית תהליך מסוים שנבנה במהלך כל השנה, ועל כן אפשר לו לאדם לבנות את אותו תהליך לא על פי הזמן, אלא לבנות מערכת של בניין פרטי בתוך נפשו.

ובדקות, מצד מדרגת זמן, האדם בונה את התהליך לפי מערכת הזמנים, ובכל אלה הוא עובד לפי המדרגה השייכת לאלה זה. ומצד מדרגת נפש הוא בונה תהליך לפי סדר נפשו שלא על פי סדר זמנים. ומצד מדרגת עולם העבודה היא להיות 'בן עולם הבא' בעולם הזה. וכן להיות 'בן עליה', וכמו שביאר הבעש"ט שענין בן עליה הוא מה שדר בעולם עליון בבחינת דודר בעליה שעל גבי הבית ב.

וזה המבואר בכוונות ובדברי הרש"ש, שבכל מקום אנחנו בונים את פרצופי זו"ן ומזווגים אותם, ועל זה בנוי חלק גדול מהכוונות. אלא שיש את הזו"ן הפרטי בכל תפילה, ויש את הזו"ן של אותו יום, ויש זו"ן דכ"ד שעות שמצד כך הבניין הוא בימי השבוע, ויש מערכת שהחורף הוא ז"א והקיץ היא נוק' ומצד כך הבניין הוא על כל השנה, ויש בניין לפי סדר של שמיטה וכו' ג.

כי באמת הכל בנוי באופן של תהליכים, ויש תהליך של עבודה בכל תפילה ויש תהליך כללי של כל השנה וכו'.

ועיקר גדול הוא ושורש נפלא, שלא תהיה עבודתו של האדם בדרך 'הזדמן', אלא באופן של תפיסת תהליך.

ומהם מעיניו ומהם

מאוזניו ומהם מחוטמו

ומהם מפיו

^א חלק ד פרק ז וז"ל: כלם הוא סדר שסדרה החכמה העליונה, שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשבט תקופת הזמן ההוא, יאיר אור מעין האור הראשון, ותחדש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו.

^ב עיין בלבבי משכן אבנה חלק ו פרק א פתיחה כללית

^ג עיין נהר שלום דף יג ב ודף כד א

צורת אדם

עין - הגוונים שבעין!

יום שלישי ט' אלול תשפ"ה
רח' הרב בלוי 33 ירושלים
20:30

לאזנה לשיעור בקול הלשון

USA ישראל ♦ 073-295-1245 605-313-6660

ומקיישים: כוכבית [*] סולמית [#] - <

[#] - [xxxxxxxxx] סולמית

צורת אדם 001 יסודות כלליים בצורת אדם	35060279
צורת אדם 002 מבנה גולגלת	35332044
צורת אדם 003 גולגלת-חלל-אוויר-מוחין	35864656
צורת.אדם 004 אופני שורשי צורות המחשבה	35949634
צורת אדם 005 מח בחכמה	36092633
צורת אדם 006 מח בבינה	36345017
צורת אדם 007 מח דעת	37279529
צורת אדם 008 עיניים-ראייה	37323050
צורת אדם 009 אוזניים-שמיעה	37391066
צורת אדם 010 הרחה-חוש הריח	38119459
צורת אדם 011 פה דיבור	38424100
צורת אדם 012 עורף	38489170
צורת אדם 013 צואר	38603719
צורת אדם 014 מצח	38953647
צורת אדם 015 זקן	39091166
צורת אדם 016 גרון	39831851
צורת אדם 017 חך	40075566
צורת אדם 018 לשון	40224569
צורת אדם 019 שיניים	40300698
צורת אדם 020 שפתיים	41106107
צורת אדם 021 פאת הראש	41789682
צורת אדם 022 פאת הזקן	41893582

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
'ב'קול הלשון
ישראל 073.295.1245

רכישת ספרי הרב
ספרי אברהם
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל הזכויות ©
שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com